

Delaktighetsmodellen Skåneteamet

Hur går en delaktighetsslinga till?

Det som utmärker *Delaktighetsslingan* är dess dialogform som samlar parterna kring ett aktuellt tema. Dialogens styrka ligger i att den utformats för att ge deltagarna, som anses ha *den svagare rösten* i sammanhanget, största möjliga förutsättningar för att bli hörda dvs få ökat inflytande och egenmakt. Den andra parten i dialogen är de som har *den starkare rösten*, oftast personal. Dialogen mellan dessa parter leds av särskilt utbildade *Vägledare*. Varje deltagande part har sina egna gruppsamtal om slingans tema innan de träffas i ett gemensamt avslutande samtal (se bilden nedan).

I dialogen skapas så kallade *stafettfrågor* som Vägledarna förmedlar mellan parterna. Stafettfrågorna utgör den röda tråden genom hela slingan och håller samman dialogen till en enhet även om den är uppdelad i flera gruppsamtal. Syftet med dessa gruppsamtal presenteras nedan.

De *svaga rösternas* grupp har fördelen av att alltid inleda en slinga och därmed självständigt välja de perspektiv på temat som de anser viktigt att ta upp. För att nå målet, ökat inflytande och självbestämmande över sitt liv, krävs att personen deltar i flera delaktighetsslingor.

För varje slinga nås omedelbara resultat som reaktion på stafettfrågorna. Sådana erfarenheter blir då avgörande byggstenar för att nå det långsiktiga målet, empowerment. Att delta förväntas på sikt ge bonus så att en mer generell känsla av empowerment infinner sig som ett naturligt sätt att tänka om sin situation och livet i stort.

Eftersom vägen mot ökad empowerment inte kan göras isolerat från sitt sammanhang är omgivningens representanter, *de starkare rösterna*, en viktig part i dialogen. Vägledarna bemöter deltagarna i de båda grupperna på samma sätt för att understryka att alla deltar på lika villkor. Även de starka rösterna får således göra sina egna reflektioner över temat, formulera sina egna stafettfrågor och fundera över de stafettfrågor de mottagit. DMO är inifrånstyrd och ska varken vara top-down eller bottom-up, utan ska främja möjligheterna för lika inflytande i förändrings- och förbättringsarbete efter de synpunkter som kommer fram.

För att vara med i en delaktighetsslinga måste man kunna delta i samtal med anpassat stöd och på så sätt känna mening med att vara tillsammans med gruppen. Delaktighetsslingorna bygger på tanken om att gruppen stärker individen vilket innebär att en slinga aldrig genomförs om endast en brukare deltar. I de fall då den *svaga rösten* utgörs av personer med grava kommunikationshinder kan detta stöd vara mycket personligt anpassat. Om personlig tolk är nödvändig ska detta vara en person som inte ingår i personalstyrkan. Utgångspunkten är att brukarna ska kunna använda det stöd och de hjälpmedel som de är vana att använda. Sådant stöd måste finnas redan vid förinformationen så att brukarna kan bilda sig en uppfattning om de är intresserade av att vara med i slingan.

I det gemensamma samtalet som avslutar dialogen bestämmer deltagarna vilka stafettfrågor de ska gå vidare med. Detta noteras i en plan, *Hur går vi vidare?*, där förslagen skrivs ner, vem som ansvarar för det vidare arbetet med dem samt en tidsplan. Det innebär att brukarna kan följa sina frågor från förslag till omsättning i praktiken – 'från ax till limpa'. Ibland kan det behövas flera slingor för att bearbeta vissa teman och stafettfrågor. Slutanteckningarna från slingan är ett underlag som varje enhet och verksamhet kan använda för utvärderingar, uppföljning av resultat, kvalitetsgranskning och för att följa hur brukarna utvecklas mot mer delaktighet och självbestämmande.

Litteratur:

Gullacksen, A-C & Hejdedal RM (2014). *Delaktighetsmodellen – en väg mot empowerment. Uppföljningsstudie av erfarenheter från Skåne*, FoU Välfärd Skriftserie 2014:1. Länk till rapporten: [Skriftserie 2014 webb](#)